

UN PIONIER AL EXPLORĂRII SUBMARINE: HANS HASS

Mircea-Dragomir ANDREI

arnold4386@yahoo.com

Abstract: In the present paper the author presents some data about the biography and activity of Hans Heinrich Romulus Hass, one of the most important pioneer of sea explorers.

Când este vorba de pionierii explorării submarine, aproape invariabil este amintit numai Cdt Jacques-Yves Cousteau. De aceea, am considerat că ar fi de interes să amintim și de un alt pionier al adâncurilor, anume despre Hans Hass. Din motive pe care nu vreau să le comentez, s-a zvonit la un moment dat, că în timpul celui de al II-lea Razboi Mondial, Hans Hass ar fi făcut parte din Armata Germană, probabil motiv pentru care a fost ținut mai în umbră. Adevărul este că, datorită unei boli vasculare ale picioarelor, sindromul Raynaud, Hans Hass nu a fost recrutat în Wehrmacht.

Hans Hass, pe numele său complet Hans Heinrich Romulus Hass, s-a născut în Austria, la Viena, la 23 ianuarie 1919.

În iulie 1937, cu ocazia unei vacanțe petrecute în sudul Franței, Hans face cunoștință pentru prima dată cu adâncurile Mării Mediterane. Aici, la Cap d'Antibes, întâlnește un american, pe Guy Gilpatric, un adevărat veteran al vânătorii submarine. Fascinat de această noutate, echipat doar cu o pereche de ochelari rudimentari și un harpon, Hans devine un adevărat pasionat al vânătorii submarine. Curând însă, în mintea sa se trezește spiritul de cercetător, iar atenția

Fig. nr. 1. Hans Hass echipat pentru scufundare.

Fig. nr. 2. Hans Hass și soția sa, Lotte Hass.

și curiozitatea i se îndreaptă spre multiplele mecanisme biologice care au loc sub valurile mării.

În august 1937, după reîntoarcerea din sudul Franței, susține la Viena prima sa conferință împărtășind și altora din experiențele sale submarine.

În 1938, la numai 19 ani, împreună cu mai mulți colegi și prieteni de la Universitatea din Viena unde studia Dreptul, întreprinde o primă expediție la Marea Adriatică, pe coastele Dalmației. În timpul acesteia, Hans Hass vânează cu harponul și folosește pentru prima dată etichete de înot, binecunoscute de noi astăzi, care fuseseră inventate încă din 1933, de francezul Louis le Corlieu. Hans Hass face primele fotografii submarine cu ajutorul unui aparat de fotografiat adăpostit într-o carcasă etanșă construită chiar de el.

Deși Hans a dorit foarte mult să studieze Zoologia, tatăl său, un renumit avocat, nu i-a permis. Cu toate acestea își continuă pasiunea pentru scufundări, făcând experiențe cu diferite aparate de respirat sub apă.

În 1939, însoțit de doi prieteni, Alfred von Wurzman și Jörg Böhler, pleacă în Marea Caraibilor, pentru explorarea adâncurilor insulelor Curaçao și Bonaire. Aici va fi fascinat de comportamentul viețuitoarelor

marine. Cei trei au parte de numeroase aventuri, observând printre altele comportamentul agresiv al rechinilor în prezența omului.

Hans Hass este primul care a «descoperit» Marea Roșie, explorând, fotografiind și filmând adâncurile submarine. La acea vreme a întâmpinat numeroase dificultăți, incomparabile cu zilele noastre, când aproape oricine poate să ia avionul și să ajungă unde dorește.

După război, zboară de la Viena în Sudan, schimbând de mai multe ori avionul, ajungând într-un final la Port Sudan. Cu un curaj extraordinar, se scufundă de unul singur în apele Mării Roșii, utilizând un *aparatus de respirat sub apă cu oxigen pur în circuit închis*, care nu produce bule. Acesta a fost construit special de firma Dräger, chiar după planurile lui Hans Hass. Riscându-și viața printre rechini și pisici de mare, fotografiază și filmează adâncurile submarine, realizând apoi filmul «*Omul printre rechini*». Curând va face o a doua expediție, de data aceasta însoțit de cea care îi va deveni soție, frumoasa Lotte Baierl.

Fig. nr. 3. Filmând...

Nefericirea face ca dintr-o greșeală regretabilă, o bună parte din materialul filmat, împreună cu fotografiile de la căsătorie, să fie distruse de un laborator elvețian, unde Hans Hass le dăduse pentru prelucrare. Cu toate acestea, a rămas suficient material, din care va rezulta filmul „*Aventură la Marea Roșie*”. Prezentat în 1950 la festivalul filmului documentar de la Veneția, acesta va fi răsplătit cu prestigiosul „*Leu de Aur*” pentru cel mai bun film documentar.

La bordul iahtului Xarifa, împreună cu soția și echipa sa, explorează și filmează în apele Mării Caraibilor, realizând în 1954 filmul de 84 de minute *Unternehmen Xarifa*, care a rulat și în România sub titlul „*O Aventură în Marea Caraibilor*”. Filmul se bazează pe materialele extraordinare filmate în 1953 în Arhipelagul Galapagos, Insula Cocos și desigur, în Marea Caraibilor, prezentând aspecte inedite din viața a numeroase specii de pești și mamifere. Astfel, printre multe altele, Hans Hass împreună cu soția sa Lotte, a reușit să filmeze prima dată un cașalot.

Fig. nr. 4. Aparatul Dräger cu oxigen în circuit închis.

Fig. nr. 5. Xarifa, vasul lui H. Hass.

Hass a publicat multe cărți, printre care „*Aus der Pionierzeit des Tauchens*” – *Din zilele de pionierat ale scufundărilor* și a realizat peste 100 de filme despre lumea submarină, dintre care multe au primit recunoașterea oficială la diferite festivaluri și societăți internaționale, ca de exemplu *Historical Diving Society* (Societatea pentru Istoria Scufundărilor).

Realizările sale remarcabile din domeniul scufundărilor îl situează pe un loc de cinste, nu numai datorită folosirii unor aparate de scufundat, fotografierii și filmării submarine, dar și pentru studierea mediului oceanic.

Numeroasele sale cărți și filme au avut o influență foarte mare asupra mai multor generații de fotografi, realizatori de filme submarine sau doar simpli amatori.

În prezent, Hans Hass, care a împlinit anul acesta 91 de ani, trăiește, alături de soția sa, în micul stat Lichtenstein, situat între Austria și Elveția.